

* Презентація на тему

* Людський капітал

Виконав: Денис Качеровський Студент Ф : УЕ 22

* Людський капітал

* (англ. Human Capital) – це соціально-економічна категорія, похідна від категорій «робоча сила», «трудові ресурси», «трудоий потенціал», «людський фактор», у загальному вигляді його можна розглядати як економічну категорію, яка характеризує сукупність сформованих і розвинутих унаслідок інвестицій продуктивних здібностей, особистих рис і мотивацій індивідів, що перебувають у їхній власності, використовуються в економічній діяльності, сприяють зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливають на зростання доходів (заробітків) свого власника та національного доходу.

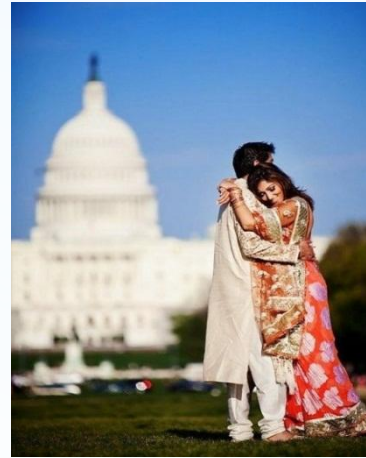
* Людський капітал як парадокс в економіці

Сьогодні набирає силу інший процес: використання знань помножує результати набагато більш ефективно, ніж застосування будь-якого іншого виробничого чинника, але при цьому самі знання знаходяться зовні безпосереднього контролю з боку суспільства в цілому. Перехід від індустріального суспільства до постіндустріального знижує дію обставин на людину, обумовлених соціальним середовищем; в той же час особливого значення набувають внутрішні сили самої особи, які у відомому значенні можна розглядати як новий вияв сил природи, і в цьому аспекті постіндустріальна соціальна система радикально відрізняється і від аграрного, і від індустріального суспільств. [5, с.25].

Заставою її прогресу стає розвиток самої людини, а це ніколи не бралось до уваги класичною економічною теорією, що сформувалася як наука про закономірності виробництва матеріальних і нематеріальних благ, але не особи. Тому з традиційної точки зору економіка постіндустріального суспільства представляється економікою парадоксів. Що ж це за парадокси?

В перше цей термін використав Теодор Шульц, а його послідовник - Гері Беккер розвинув цю ідею, обгрунтувавши ефективність вкладень у людський капітал і сформулювавши економічний підхід до людської поведінки.

Спочатку під людським капіталом розумілася лише сукупність інвестицій в людину, що підвищує його здатність до праці - освіта і професійні навички. Надалі поняття людського капіталу істотно розширилося. Останні розрахунки, зроблені експертами Світового банку, включають у нього споживчі витрати - витрати сімей на харчування, одяг, житла, освіту, охорону здоров'я, культуру, а також витрати держави на ці цілі.

Коротко: людський капітал - це інтелект, здоров'я, знання, якісна і продуктивна праця і якість життя.

* Людський капітал - головний фактор формування і розвитку інноваційної економіки і економіки знань, як наступного вищого етапу розвитку.

Однією з умов розвитку і підвищення якості людського капіталу є високий індекс економічної свободи

- * Використовують таку класифікацію людського капіталу :
- * 1. Індивідуальний людський капітал.
- * 2. Людський капітал фірми.
- * 3. Національний людський капітал.
- * У національному багатстві людський капітал у розвинених країнах становить від 70 до 80%. У Росії близько - 50% а в Україні 16%

Елементи теорії людського капіталу існували з тих давніх пір, коли формувалися перші знання і система освіти.

У науковій літературі поняття людського капіталу

(Human Capital) з'явилося в публікаціях другої половини ХХ століття в працях американських вчених-економістів Теодора Шульца і Гарі Беккера (1992 р.). За створення основ теорії людського капіталу їм були присуджені Нобелівські премії з економіки - Теодору Шульцу в 1979 році, Гарі Беккеру в 1992 році. Істотний внесок у створення теорії людського капіталу зробив і виходець з України Саймон (Семен) Кузнець, який отримав Нобелівську премію з економіки за 1971 рік.

Теорія людського капіталу базується на досягненнях інституціональної теорії, неокласичної теорії, неокейнсіанства та інших економічних теоріях.

* Її поява стала відповіддю економічної та суміжних з нею наук на затребуваність реальної економіки і життя. Виникла проблема поглибленого розуміння ролі людини і накопичених результатів її інтелектуальної діяльності на темпи і якість розвитку суспільства та економіки. Поштовхом до створення теорії людського капіталу стали статистичні дані зростання економік розвинених країн світу, які перевищували розрахунки, що базуються на врахуванні класичних чинників зростання. Аналіз реальних процесів розвитку і росту в сучасних умовах і привів до утвердження людського капіталу як основного продуктивного і соціального чинника розвитку сучасної економіки і суспільства.

Внесок у розвиток сучасної теорії людського капіталу зробили Т. Шульц, Г. Беккер, Е. Денісон, Р. Солоу, Дж. Кендрік, С. Кузнець, С. Фабрикант, І. Фішер, Р. Лукас та інші економісти, соціологи та історики.

* Поняття людського капіталу є природним розвитком і узагальненням понять людського фактора і людського ресурсу, проте людський капітал є ширшою економічною категорією.

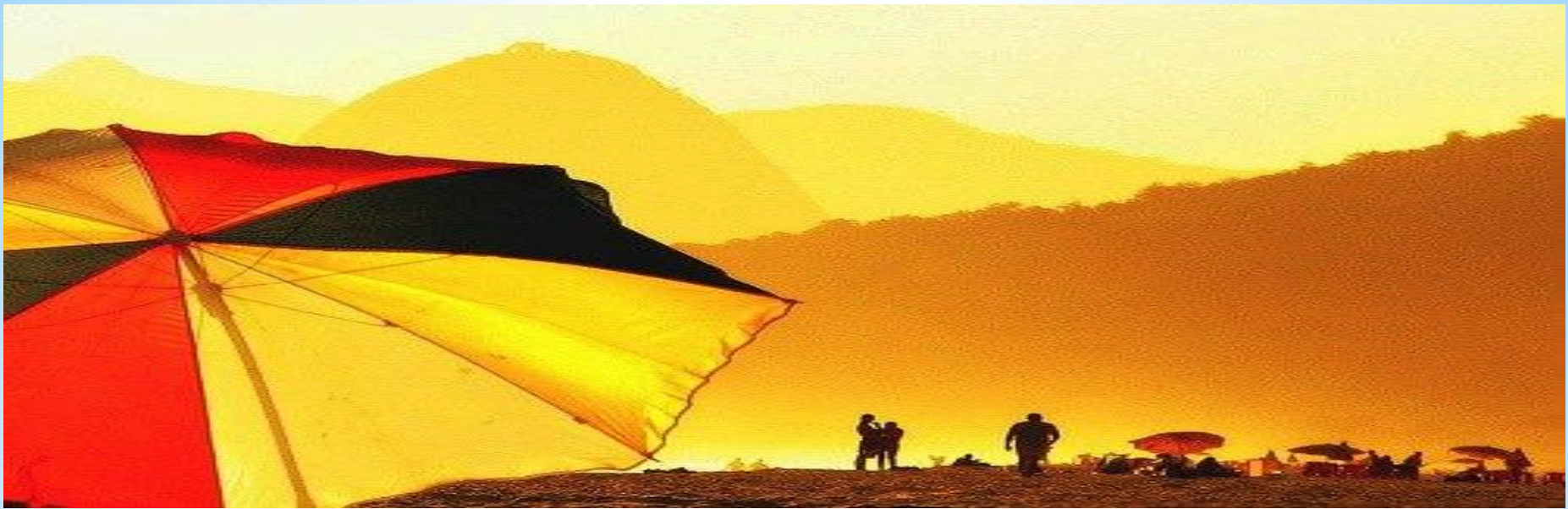

* Економічна категорія «людський капітал» формувалася поступово, і на першому етапі обмежувалося знаннями і здатністю людини до праці. Причому, тривалий час людський капітал вважався лише соціальним чинником розвитку, тобто витратним фактором, з точки зору економічної теорії. Вважалося, що інвестиції у виховання, в освіту є непродуктивними, витратними. У другій половині ХХ століття ставлення до людського капіталу і утворення поступово кардинально змінилося.

* Так, С. Фішер дав таке визначення людського капіталу:
«Людський капітал є міра втіленої у людині здатності приносити дохід. Людський капітал включає вроджені здібності і таланти, а також утворення і придбану кваліфікацію».

Саймон Кузнець поставив на перше місце стартові потенціали фізичного капіталу і людського капіталу. На перше місце з факторів, що визначають вдале застосування набутого досвіду передових країн, він поставив достатність стартового накопиченого людського капіталу. І це не випадково. Високий рівень і якість накопиченого ЛК необхідні для прискореного здійснення інституційних реформ, трансформації держави, технологічного оновлення виробництва, ринкових перетворень економіки і т. д. І, у підсумку, саме, досить високі рівень і якість ЛК країни з наздоганяючою економікою забезпечують її вихід на стабільний тем зростання душевого ВВП і підвищення рівня і якості життя населення. Таким чином, людський капітал, за Кузнецом, є головною домінантою можливого стабільного зростання економік країн, що розвиваються.

* Американський економіст Едвард Денісон (свій внесок у розробку цієї проблеми зробили Роберт Солоу, Джон Кендрік та ін) розробив класифікацію чинників економічного зростання. З 23 обраних ним чинників 4 належать до праці, 4 - до капіталу, 1 - земля, 14 характеризують внесок НТП. На думку Денісона, економічне зростання визначається не стільки кількістю витрачених факторів, скільки їх якістю та зростанням цього якості. На перше місце Денісон поставив якість робочої сили. З аналізу економічного зростання США за 1929-82 рр.. Денісон зробив висновок, що визначальним чинником зростання випуску на одного працюючого (продуктивність праці) є утворення, найважливіша складова ЛК.

* Т. Шульц вніс величезний внесок у становлення теорії людського капіталу на початковому етапі її розвитку, в її прийняття науковою громадськістю і популяризацію. Він одним з перших ввів поняття людського капіталу як продуктивного чинника. І зробив багато чого для розуміння ролі людського капіталу як головного двигуна і фундаменту індустріальної і постіндустріальної економік.

Основними результатами інвестицій в людину Шульц вважав накопичення здібностей людей до праці, їх ефективну творчу діяльність у суспільстві, підтримка здоров'я і т. д. Він вважав, що людський капітал має необхідні ознаками продуктивного характеру. ЛК здатний накопичуватися і відтворюватися. За оцінками Шульца, з виробленого в суспільстві сукупного продукту на накопичення людського капіталу використовується вже не $1 / 4$, як впливало з більшості теорій відтворення ХХ століття, а $3 / 4$ його загальної величини.

- * **Г. Беккер, мабуть, першим Людський капітал підприємства він визначив як сукупність навичок, знань і умінь людини. Як інвестицій в них Беккер врахував в основному витрати на освіту та навчання. Беккер оцінив економічну ефективність освіти, перш за все, для самого працівника.**

- * У 1992 р. професор економіки і соціології Чиказького університету Г. С. Беккер був удостоєний Нобелівської премії з економіки за «Поширення сфери мікроекономічного аналізу на цілий ряд аспектів людської поведінки і взаємодії, включаючи не ринкову поведінку». Головні книги Беккера - «Економіка дискримінації», «Людський капітал» і «Трактат про сім'ю» присвячені різним аспектам теорії людського капіталу.

- * Особливий внесок Беккер зробив до теорії конкуренції, стратегії і розвитку фірми. Він ввів розрізнення між спеціальними і загальними інвестиціями в людину. І виділив особливе значення спеціального навчання, спеціальних знань і навичок. Спеціальна підготовка працівників формує конкурентні переваги фірми, характерні і значущі особливості її продукції і поведінки на ринках, в кінцевому підсумку, її ноу-хау, імідж і бренд. У спеціальній підготовці зацікавлені в першу чергу самі фірми і корпорації, і вони фінансують її. Ці роботи Беккера стали основою створення сучасної теорії фірми та конкуренції.
- * Беккер в рамках теорії людського капіталу досліджував структуру розподілу особистих доходів, вікову їх динаміку, нерівність в оплаті чоловічої і жіночої праці і т. д. Він довів і політикам, і підприємцям на великому статистичному матеріалі, що освіта є фундаментом збільшення доходів і найманих працівників, і роботодавців, і держави в цілому. У результаті політики, фінансисти і підприємці стали розглядати вкладення в освіту як перспективні капіталовкладення, що приносять дохід.
- * Беккер в своїх роботах розглядав працівника як комбінацію однієї одиниці простої праці та відомого кількості втіленого в ньому людського "капіталу". Його заробітну плату (дохід) - як поєднання ринкової ціни його простої праці і доходу від вкладених в людину інвестицій. Причому, основну частину доходу працівникові, за оцінками Беккера, а також розрахунками інших дослідників, приносить саме людський капітал.

* Дякуємо за увагу

КІНЕЦЬ